

Hovrätten för Övre Norrland
Box 384
901 08 Umeå

Till: Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 2

INKOM: 2020-10-26
MÅLNR: T 5613-20
AKTBIL: 1

Stockholm den 22 oktober 2020

ÖVERKLAGANDE

Klagande

PVC-Hallen AB, org.nr. 559133-5426
Tomtebogatan 21 A
113 39 Stockholm

Ombud

Advokat Thomas Ekenberg
Biträdande jurist Beatrice Edineus
Ekenberg & Andersson Advokatbyrå
Box 7500
103 92 Stockholm
info@ekenbergandersson.se
08-463 07 50

Motparter

1. Jorma Karhapää, 140953-0331 (FIN)
Kasarmintie 7 B 20
901 30 Oulo
Finland

2. Mikael Nilsson, pers.nr. 19770115-9332
Metsundavägen 212
975 97 Luleå

Ombud för 1-2: Advokat Jan-Erik Jonasson
Advokatbolaget i Skellefteå AB
Kanalgatan 45 B
931 32 Skellefteå

Saken

Överklagande av Hovrätten för Övre Norrlands dom den 25 september 2020 i mål nr T 362-20

I egenskap av ombud för PVC-Hallen AB (nedan Säljaren) får vi härmed, med stöd av bifogad fullmakt (bilaga 1) jämte registreringsbevis (bilaga 2), överklaga Hovrätten för övre Norrlands (nedan "hovrätten") dom i målet mot Jorma Karhapää och Mikael Nilsson (nedan "Köparna"), samt anföra följande.

1. YRKANDEN

Säljaren yrkar att Högsta domstolen ska meddela prövningstillstånd samt, med ändring av hovrättens dom, förpliktiga Köparna att till Säljaren betala skadestånd med 400 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från dagen för delgivning av stämningsansökan 7 mars 2018 till dess betalning sker.

Säljaren yrkar därtill att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens dom, befriar Säljaren från skyldighet att ersätta Köparna för deras rättegångskostnader i Luleå tingsrätt och hovrätten (nedan "underinstanserna") samt förpliktigar Köparna att ersätta Säljaren för dess rättegångskostnader i underinstanserna.

Säljaren yrkar även ersättning för dess rättegångskostnader i Högsta domstolen med ett belopp som senare kommer att anges.

2. GRUNDER OCH SAKOMSTÄNDIGHETER

Säljaren åberopar till stöd för sin talan i Högsta domstolen i dess helhet samma rättsliga grunder och samma omständigheter som i underinstanserna samt anför därutöver följande.

3. OMSTÄNDIGHETER

3.1. Bakgrund

Peter Norman har den 29 december 2017 överlåtit samtliga fordringar till följd av Avtalet till Peter Norman Holding AB, nuvarande PVC-Hallen AB, vilket Köparna har underrättats om.

Peter Norman var tidigare ägare till samtliga aktier i Evonet AB med org.nr 556863-1492 ("Bolaget") (Bolagets företagsnamn kom senare att ändras till MSP Evohall AB). Bolaget ägde bland annat 50 procent av aktierna i Malmhallen och bedrev försäljning av CE-märkta lagerhallar med isolerade och oisolerade PVC-dukar, som marknadsfördes under namnet "Evohall från Evonet". Bolaget hade ett välutvecklat modulsystem för byggnation av lagerhallarna.

Under hösten 2014 fördes diskussioner om försäljning av Bolaget mellan Peter Norman och Köparna, och till slut enades parterna om ett aktieöverlåtelseavtal som ingicks den 11 juni 2015 ("Avtalet"). Aktierna i Bolaget tillträdades av Köparna fyra dagar senare, den 15 juni 2015. Vid denna tidpunkt övertog Köparna, i enlighet med punkt 10.5 i Avtalet, 50 procent av den borgen som Peter Norman hade tecknat så som för egen skuld för Bolagets lån i Handelsbanken med kredit nr 640 828 957, med ett kapitalbelopp om 800 000 kr. Peter Norman gick med på att resterande del av borgen (dvs. 400 000 kr) skulle lösas av Köparna när Bolagets årsomsättning översteg 10 000 000 kr eller när Bolaget omsatt totalt 10 000 000 kr från tillträdesdagen, (tillträdesdag beräknades som omsättning 0 kr) vilket framgår av punkt 10.6 i Avtalet. Köparna har dock, i strid med Avtalet, inte infriat sitt åtagande.

Under hösten 2015 då Peter Norman inledningsvis bistod Bolaget, uppmärksammade Peter Norman att Köparna krediterade fakturor som var utställda på deras respektive holdingbolag och att även inköpen skedde genom holdingbolagen istället för genom Bolaget. Det är enligt Säljaren uppenbart att Köparna har planerat att tömma Bolaget på tillgångar direkt efter tillträdet av aktierna och att man inte fortsatt Bolagets verksamhet. För det fall Köparna inte hade krediterat fakturor och styrt om verksamheten från Bolaget till Köparnas holdingbolag hade Bolagets omsättning överstigit 10 000 000 kr. Genom edition har den exakta omsättningen kunnat visas i målet.

3.2. Skadestånd på grund av avtalsbrott

3.2.1. *Frågan om Bolagets omsättning överstigit 10 000 000 kr om köparna inte agerat i strid med avtalet genom att kreditera fakturor, underlåtit att fullfölja kundorder och omdirigerat verksamheten*

En av de centrala frågorna i målet är huruvida Bolagets omsättning överstigit 10 000 000 kr om inte Köparna krediterat fakturor till deras respektive holdingbolag, underlåtit att fullfölja kundorder och styrt om verksamheten till dessa.

Underinstanserna har konstaterat att Köparna har vidtagit ovan beskrivna åtgärder. Därutöver har underinstanserna funnit att Bolagets omsättning hade överstigit 10 000 000 kr om köparna inte vidtagit dessa åtgärder.

Underinstanserna har därmed fastställt att Köparna var skyldiga att enligt 10.6 Avtalet lösa Säljaren från borgensåtagandet.

3.2.2. Fråga om Peter Norman lidit någon skada

Båda underinstanserna har funnit det visat att Peter Norman har lidit skada om 400 000 kr i anledning av infriandet av borgensåtagandet.

3.2.3. Frågan om Köparnas agerande är att bedöma som illojalt

Underinstanserna har funnit att Säljaren hade ett intresse av att verksamheten fortsatte att bedrivas i Bolaget med målsättningen att gå med vinst, samt att detta har inneburit att Köparna har haft en lojalitetsplikt gentemot Säljaren.

Luleå tingsrätt (nedan "tingsrätten") gjorde bedömningen att parterna var införstådda med att verksamheten skulle stanna i Bolaget och att krediteringen av fakturor och omdirigeringen av verksamheten till Köparnas holdingbolag innebar ett agerande i strid med lojalitetsplikten i detta fall.

Hovrätten resonerade att även om det föreligger en lojalitetsplikt i detta fall så är denna plikt begränsad av "vad som är affärsmässigt rimligt". Hovrätten finner, likt tingsrätten, att det är ostridigt att Köparna har krediterat fakturor utställda på närstående bolag, att de underlåtit att fullfölja inneliggande kundorders och att de omdirigerat verksamheten i Bolaget till deras

holdingbolag, samt att det mot bakgrund av det aktuella avtalsförhållandet får utgångspunkten anses vara att ett sådant agerande är att bedöma som illojalt.

Hovrätten fortsätter med att konstatera att ovan beskrivna åtgärder har varit "företagsekonomiskt rationella och nödvändiga." Hovrätten har här tagit hänsyn till Köparnas intressen i deras andra bolag och verksamheter vid bedömningen huruvida det har varit illojalt att tömma Bolaget. Hovrättens slutsats är att agerandet vid en samlad bedömning, i avsaknad av en tydlig avtalsreglering, inte kan anses ha varit illojalt.

3.2.4. Fråga om det föreligger skäl för ogiltighet eller jämkning

Tingsrätten fann att Köparna inte har visat att Peter Norman har handlat med sådan illojalitet att det skulle strida mot tro och heder att tillämpa klausulen om infriandet av borgensåtagandet eller att det i övrigt skulle föreligga skäl för att jämka klausulen eller lämna denna utan avseende. Köparnas grunder avseenden skäl för ogiltighet och jämkning prövades inte av hovrätten.

4. PRÖVNINGSTILLSTÅND

Hovrätten har i dess bedömning fastställt att Köparna i detta fall har haft en lojalitetsplikt gentemot Säljaren. Vidare argumenterar hovrätten för att lojalitetsplikten är begränsad och omfattar inte åtgärder som "kostar för mycket" eller åtgärder som, ur perspektivet av den som vidtar åtgärderna, anses vara "företagsekonomiskt rationella och nödvändiga".

Inomobligatorisk lojalitetsplikt är en väl etablerad rättsprincip. Hovrätten har korrekt bedömt att det föreligger en lojalitetsplikt för Köparna i detta fall baserad på denna rättsprincip. Det följer av Avtalet, partsviljan och parternas intentioner att Säljaren har ett fortsatt ekonomiskt intresse av att Köparna driver Bolaget med vinstsyfte.

Hovrätten har inte prövat huruvida Köparnas agerande är att anse som illojalt. Hovrätten har istället, efter att ha konstaterat att lojalitetsplikt föreligger, direkt argumenterat för att det

finns begränsningar av lojalitetsplikten som gör att Köparnas agerande inte omfattas av den plikten.

Hovrätten använder ett resonemang om att det finns en begränsning av lojalitetsplikten som i praktiken innebär att alla åtgärder en avtalspart som omfattas av en lojalitetsplikt vidtar, inte omfattas av lojalitetsplikten om åtgärderna är företagsekonomiskt rationella och nödvändiga. Inte mindre synes bedömningen av huruvida åtgärderna är att anse vara företagsekonomiskt rationella och nödvändiga utgå helt från den parts perspektiv som vidtagit den potentiellt illojala åtgärden.

Hovrättens resonemang och slutsats saknar stöd i praxis. Något sådant undantag eller begränsning av lojalitetsplikten existerar inte i svensk rätt. Hovrätten har därmed felaktigt tolkat och felaktigt tillämpat gällande rätt.

Hovrättens resonemang innebär de facto en omfattande urholkning av lojalitetsplikten. Principen om inomobligatorisk lojalitet tillämpas ofta i dispositiva tvister gällande företagsekonomiska förhållanden. Att därmed möjliggöra för parter som vidtagit potentiellt illojala åtgärder att argumentera för att åtgärderna ska undantas lojalitetsplikten då åtgärderna kan anses ha varit företagsekonomiskt fördelaktig för sagda part, kan i mångt och mycket innebära att principen inte kan tillämpas i just de fall principen ämnar till att tillämpas i. Det vore att inskränka betydelsen av principen om inomobligatorisk lojalitet att låta hovrättens dom stå fast.

Sammantaget framstår hovrättens bedömning i den aktuella rättsfrågan som ytterst tveksam och felaktig. Det finns därför synnerliga skäl till att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Det är även av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen då det saknas vägledande avgöranden där frågan om lojalitetsplikt i relation till ett aktieöverlåtelseavtal och begränsningar av denna plikt med hänsyn till företagsekonomiska överväganden har prövats.

Vid en genomgång av praxis framkommer det att prejudicerande avgöranden endast avser lojalitetsplikt avseende kommissionärer, sysslomän, uppdragstagare i allmänhet med mera. Praxis avseende lojalitetsplikt vid en aktieöverlåtelse som i det aktuella fallet saknas. Det saknas även rättsfall om närliggande situationer (jfr exempelvis NJA 1993 s. 436 som rörde en inkråmsöverlåtelse från ett konkursbo, där frågan om lojalitetsplikten vid fel i del av köpeobjektet inskränktes till en prövning om reklamationsplikt och om reklamation skett i rätt tid.)

Såsom ovan har beskrivits har underinstanserna bedömt att det föreligger en lojalitetsplikt. Bedömningen skiljer sig emellertid mellan tingsrätten och hovrätten i den delen att hovrätten har funnit att en part ska vidta åtgärder till förmån för motparten om det inte kostar för mycket.

Inte heller hovrätten har funnit några vägledande avgörande, eller liknande rättsfall, gällande den aktuella frågan. De enda rättskällorna som hovrätten har hänvisat till är Jori Munukkas artikel i SvJT, samt Jan Ramberg och Christina Rambergs grundkursbok avseende avtalsrätt. Hovrätten förefaller ha dragit felaktiga slutsatser utifrån Munukkas artikel i SvJT 2010 s. 837 ff. Hovrätten har, så som det får uppfattas, tagit fasta på Munukkas beskrivning i hans artikel angående hur rättsläget såg ut fram till på 1970-talet, att parterna själva fick utnyttja sin möjlighet att avtala om lojalitetskrav om de så önskade (Jfr Munukkas utlåtande, bilaga 3).

Frågan avser huruvida vilka åtgärder en avtalspart ska vidta för att tillgodose motpartens intresse och hur långt lojalitetsplikten sträcker sig. Denna frågeställning förekommer i många olika typer av avtal, vilket innebär att det är önskvärt att Högsta domstolen prövar frågan för att klargöra hur avtalsparter ska agera i avtalsrelationer. I det aktuella fallet gör hovrätten bedömningen att omdirigeringen av intäkter och verksamhet som Köparna har vidtagit har varit företagsekonomiskt rationell och nödvändig. Denna begränsning som hovrätten anser existera betecknar Munukka som en så kallad uppoffringsfaktor. Det har i viss litteratur hävdats att lojalitetsplikten är underkastad ett omvänt uppoffringsrekvisit som innebär att den lojalitetspliktige inte skulle behöva offra något. Munukka har emellertid ifrågasatt om det finns tillräckligt stöd för att uppoffringsfaktorn skulle utgöra ett rekvisit, med hänsyn till att stödet i litteraturen inte är förankrad i rättspraxis eller lag. Alla ekonomiskt motiverade

ageranden kan inte anses godtagbara i relation till lojalitetsplikten. Den bedömning som hovrätten har gjort om att det skulle ha krävts en uttrycklig reglering av lojalitetsplikten får anses vara baserad på en förlegad rättsuppfattning. En sådan reglering skulle eventuellt innebära en skärpning av lojalitetsplikten som ger upphov till frågan om huruvida lojalitetsklausuler möjligen inte alls bör anses tillföra något värde i ett avtal. Ett klargörande från Högsta domstolen avseende huruvida en omdirigering av verksamhet ska kunna verka befriande från en avtalad förpliktelse som förutsätter att omdirigering inte sker, huruvida uppoffringsfaktorn ska anses vara ett rekvisit och om allmänt hållna lojalitetsklausuler kan skärpa lojalitetsplikten, är synnerligen angeläget och önskvärt för den fortsatta rättstillämpningen.

5. BEVISNING

1.1. Muntlig bevisning

1.1.1. Inspelat partsförhör med Peter Norman, tidigare ägare till Bolaget, Tomtebogatan 21A, 113 39 Stockholm, hörd om diskussionerna mellan Parterna inför, under och efter upprättandet av Avtalet, tiden då Peter Norman även efter aktieöverlåtelsen biträdde Bolaget, Bolagets fakturering och kreditering av fakturor, Bolagets inköp, Bolagets omsättning och verksamhet till *styrkande* av

att Köparna har agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet, samt

att Bolaget skulle ha uppnått en omsättning om mer än 10 000 000 kr från Avtalets tillträdesdag fram till dess att Bolaget försattes i konkurs om inte Köparna agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet.

1.2. Skriftlig bevisning

1.2.1. Aktieöverlåtelseavtal (TR ab 1.2) till *styrkande* av

att Peter Norman innehar en fordran på skadestånd.

1.2.2. Utdrag från Bolagets affärssystem (TR ab 1.3–5) till *styrkande* av

att Bolaget skulle ha uppnått en omsättning om mer än 10 000 000 kr från Avtalets tillträdesdag fram till dess att Bolaget försattes i konkurs om inte Köparna agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet.

1.2.3. Underrättelse till Köparna (TR ab 1.7) till *styrkande* av

att Peter Norman överlåtitt samtliga fordringar i anledning av Avtalet till PVC-Hallen AB.

1.2.4. Förvaltarberättelse avseende MSP Evohall AB i konkurs (TR ab 42, bilaga 1) till *styrkande* av

att Köparna aldrig tillförde Bolaget ett aktieägartillskott enligt Avtalet,

att Bolaget skulle ha uppnått en omsättning om mer än 10 000 000 kr från Avtalets tillträdesdag fram till dess att Bolaget försattes i konkurs om inte Köparna agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet.

1.2.5. Underlag från Rolstal (TR ab 85) till *styrkande* av

att Bolaget skulle ha uppnått en omsättning om mer än 10 000 000 kr från Avtalets tillträdesdag fram till dess att Bolaget försattes i konkurs om inte Köparna agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet.

1.2.6. Underlag från NHK (TR ab 101–103) till *styrkande* av

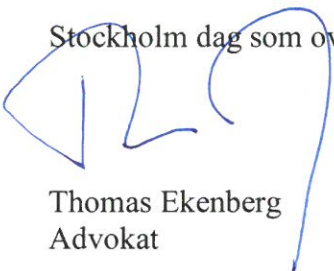
att Bolaget skulle ha uppnått en omsättning om mer än 10 000 000 kr från Avtalets tillträdesdag fram till dess att Bolaget försattes i konkurs om inte Köparna agerat i strid med parternas intentioner i Avtalet.

6. ÖVRIGT

Säljaren ändrade företagsnamn från Peter Norman Holding AB till PVC-Hallen AB den 9 oktober 2020, varför fullmakten är undertecknad i det tidigare företagsnamnet Peter Norman Holding AB.

Rättsutlåtande från Jori Munukka (bilaga 3) i original kommer att översändas till Högsta domstolen så snart originalet är oss tillhanda.

Stockholm dag som ovan

Thomas Ekenberg
Advokat

Beatrice Edineus
Biträdande jurist

Bilagor:

1. Fullmakt
2. Registreringsbevis
3. Rättsutlåtande